

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet die een nieuwe systematiek voor het berekenen van de beslagvrije voet regelt, bepaalt dat een aantal zaken, zoals de berekening van het belastbaar inkomen, bij lagere regelgeving wordt geregeld. Dat gebeurt in dit ter consultatie voorliggende conceptbesluit.

2. Wie zijn betrokken?

Bij de uitwerking van de voorgenomen regeling zijn vele deskundigen en organisaties betrokken, onder andere deurwaarders, werkgevers, uitvoeringsinstanties, de VNG, Divosa, de NVVK en maatschappelijk betrokken organisaties.

3. Wat is het probleem?

Door diverse oorzaken wordt de beslagvrije voet in de praktijk te laag vastgesteld. Hierdoor komen schuldenaren in (grotere) financiële problemen omdat zij niet kunnen rekenen op een inkomen om in de (basale) kosten van levensonderhoud te voorzien.

Uit onderzoeken¹ blijkt dat de voornaamste knelpunten met betrekking tot de berekening van de beslagvrije voet zijn:

- De vaststelling is complex en weinig transparant.² De deurwaarder moet met veel persoonlijke omstandigheden rekening houden. Daarvoor zijn meer dan tien verschillende gegevens van de schuldenaar nodig. Dit betreft gegevens over onder meer de leeftijd, de leefsituatie en de hoogte van de woonkosten en zorgpremie/bestuursrechtelijke premie. Daarnaast is informatie nodig over ontvangen toeslagen (huur- en zorgtoeslag en kindgebonden budget)³.
- Een juiste berekening is in hoge mate afhankelijk van informatie die door de schuldenaar moet worden verstrekt (niet opgenomen in bronnen als de polisadministratie en basisregistratie persoonsgegevens).
- De schuldenaar is zich in beperkte mate bewust van de aspecten die van invloed zijn op de van hem van toepassing zijnde beslagvrije voet en reageert niet in alle gevallen op een verzoek van de deurwaarder om de benodigde informatie aan te leveren.

4. Wat is het doel?

Doel van het besluit is vereenvoudiging van de berekening van de beslagvrije voet, waarbij oog is voor de financiële belangen van zowel de schuldenaar als de schuldeiser. Uitgangspunt daarbij is dat de uitkomsten grosso modo aansluiten bij die van het huidige systeem. Daarnaast moet de nieuwe berekening uitvoerbaar zijn voor alle betrokken partijen (gerechtsdeurwaarders, overheidschuldeisers, derde-beslagenen en schuldenaren).

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De knelpunten beschreven in onderdeel drie leiden in de praktijk tot een lastig uitvoerbare regeling waardoor de beslagvrije voet veelvuldig niet juist kan worden vastgesteld. Bij het ontbreken van informatie is het immers niet mogelijk de beslagvrije voet juist te berekenen en

¹ Zie o.a. het rapport 'Met voeten getreden' van november 2013 van de Nationale ombudsman, het rapport 'Beter ten hele gekeerd' van mei 2014 van de LOSR/MO-groep en het preadvies 'Naar een nieuwe beslagvrije voet, vereenvoudiging in een tweetrapsraket' van juni 2014 van de KBvG.

² De artikelen 475d e.v. van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

³ Zie voor een overzicht van de benodigde gegevens voor het vaststellen van de huidige beslagvrije voet de bijlage bij de brief aan de Tweede Kamer van 23 december 2015 (Kamerstukken II 2015/16, 24 515, nr. 324).

wordt veelal uitgegaan van 90% van de – op basis van de (veronderstelde) leefsituatie - van toepassing zijnde bijstandsnorm. Met de factoren die de beslagvrije voet kunnen verhogen, zoals de woon- en zorgkosten, kan geen rekening worden gehouden, omdat deze informatie simpelweg ontbreekt.

Een onjuiste beslagvrije voet kan vervelende gevolgen hebben voor zowel schuldenaren als voor schuldeisers. De financiële positie van schuldenaren kan verder onder druk komen te staan en schuldeisers kunnen met onnodige kosten worden geconfronteerd. Hoe vaak dit precies gebeurt, is niet bekend. Dat neemt niet weg dat er wel sprake is van een serieus probleem.

6. Wat is het beste instrument?

Voor de vereenvoudiging van de beslagvrije voet is wetgeving noodzakelijk.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Dit voorstel dient er toe dat de beslagvrije voet voor mensen die te maken hebben met beslag op hun inkomen correct wordt berekend zodat zij genoeg inkomen overhouden om in hun basale kosten van bestaan te kunnen voorzien. De beslagvrije voet moet een harde grens worden. Voor partijen die de beslagvrije voet vaststellen zal het makkelijk worden om dit te doen omdat ze niet meer afhankelijk zijn van informatie van de schuldenaar. Deze partijen dienen voor het vast stellen van de beslagvrije voet de benodigde gegevens te verzamelen uit bestaande registraties.